

Dohányárusok Közlönye

Megjelenik minden nő
1-én, 10-én és 20-án.
Egyes példány nem kapható
Előfizetési ár fél évre 5 koronára
Előfizetni csak fél évenként lehet.

A MAGYARORSZÁGI NAGY- ÉS KISTŐZSDE TULAJDONOSOK
SZAKKÖZLÖNYE ÉS ÉRTESÍTŐJE.

NYADÓTULAJDONOS ÉS FELELŐS SZERKESZTŐ:
HATSEK ADOLF.

Szerkesztőszék és kiadóhivatal:
Budapest, VII., Károly-körút 7. sz.
Bova az előfizetési úszagok valamint a
Leiratok küldendők.
Előfizetési ár fél évre 5 koronára.
Leiratok nem lesznek visszaszáva.

TARTALOM. A dohányárusok vasárnapi munkaszünete. — A kereset bizonytalansága — Vegyesek. — Közgazdaság. — Szerkesztői üzenetek. — Ajánlati hirdetésény.

A dohányárusok vasárnapi munkaszünete.

Nemcsak az érdekelt felek, de sőt a publicum köréből is számtalan köszönő levelet kaptunk azért, hogy a dohányárusok munkaszünetét kitűztük programunkra. Mindenekelőtt azonban a sajtó az, úgy a fővárosi, mint a vidéki, mely osztja a mi véleményünket s szintén síkra száll ennek érdekében. Tekintetbe vesszünk még azon körülményt is, hogy egyetlen hang sem szólal fel az ügy ellen még a sajtóban sem, mely pedig a publicum kenelmét veszi első sorban tekintetbe. A sajtó egyrésze ez ügyből kifolyólag a ministerium figyelmét az Ausztriában már engedélyezett szivar automatákra tereli, s ezért közöljük ama véleményt, mely ez irányban a sajtóban uralkodik. A „Budapester Tagblatt“ f. é. márczius 26-iki számában a következőket mondja:

Szivar automata. Bécsben ezidőszereleg szivar-automatákat létesítettek. Az engedélyt a dohányárusok kapják meg, akik a saját helyiségükben annyit állíthatnak fel, amennyit akarnak. Az automata csak 10 és 20 filléresekre van berendezve s így a vissza járó összeg a kieső szivar mellé van téve. Mint halljuk, nálunk Budapesten is mozgalom indult meg a szivar-automaták behozatalára s a mely valószínűleg gyorsan közkedvelté lesz. Hány embert kényszerít a foglalkozása arra, hogy éjjel is fenn legyen s kávéházakban kell szivarkészletüket beszerezni, s ismét hány munkás kél fel oly korán, amikor még a trafik nincs nyitva. Sőt az *anyira óhajtott vasárnapi munkaszünet is megvalósítható lenne minden nehézség nélkül.*

Ezen legutóbbi passzus érdekelt bennünket legjobban a „Budapester Tagblatt“ cikkénél. Tényleg ezen körülmény az, mely minden nehézséget eltüntet. Eltekintve attól, hogy a szivar-automata a publicum kenyelmére lesz és a szivarozást még jobban megkedvelteti, lesznek ugyan olyan árusok is, akik forgalmuk csökkenésétől félnek. A bécsi automata 70 ft ára árút tartalmaz, még pedig olyant, melynek forgalma a legnagyobb. De az árús olyan automatát is rendelhet, amely annyi árút ad el amennyit csak kíván. Ha már most valamely árusnak nagyobb a forgalma, nagyobb automatát rendel, vagy pedig kétszer is megdéli. Ebben egy igen elérté valót újítást látunk s ezért a pénzügyminister ő exellenciáját

kérjük, hogy az árusok kérését teljesítse. A mi ezen a pénzügyministerhez intézendő kérvényt illeti, az árusok gyűlékezete lesz hivatva azt megfogalmazni és illetékes helyre juttatni. Ugy hisszük, hogy valamennyi árus tudja ennek a gyűlésnek nagy jelentőségét és minél tömegesebben fognak azon részt venni. Így aztán azoknak is elég lesz téve, akik eddig a munkaszünet ellen voltak. Ezen petitio alá irandó nevekért nem igen kerjük olvasóinkat, miután e lapban körülbelül 400 aláírást közöltünk, akik mind a munkaszünet mellett vannak, s ha kell, szolgálhatunk még pár ezer aláírással is. Tehát nem erről van szó, hanem egységes cselekvésről. Azon leszünk, hogy amint az ügy megérett a további lépésekről is be fogunk számolni.

A kereset bizonytalansága.

Ha az ország nagyárusai azt hiszik, hogy azon keresetforrás, melynek életüket, idejüket, fáradságukat szentelik, keresetforrásnak tekintendő, akkor nagyon, de nagyon csalódnak. Mi t. i. csak azt nevezhetjük keresetforrásnak, mely nem ideig-óráig tart, melyet a keresetüző naphosszat gyakorol s éjjel nem kell azon törnie a fejét: miből is élék meg holnap? Mit is kezdek el? Vajjon kenyéradóm kegyeiben vagyok-e még? Nem tür-e ki a kenyéririgység? Nem látta-e valaki, hogy száraz kenyér helyett vajaskenyéret eszem s nem kívánja-e meg azt is az, a kinek az sincs?

Valóban szomorú dolog így ég és föld között lebegni, a nélkül, hogy az egyikre vagy a másikra kerülne az ember, a mi végtére is a vége mindennek. De hát minek foglalkozunk fantasztikus dolgokkal, melyekben azonban valóság is van? Minek panaszkodjunk oly állapotokról, mely egy szabad államban, szabad polgárokkal oly foglalkozást üzet, mely annak 42000 lakosát foglalkoztatja, anélkül, hogy az állam ezen szolgáit kellőleg honorálná,

Nem akarunk itt munkabér emelésről szólni, mi azonban a legutolsó proletárnál is manapság mindinkább érvényesül, sem pedig arról, hogy az ember napi 14—16 órai munka után milyen bért érdemel. Arról sem beszélünk, hogy a mai kívánalmaknak megfelelőleg, milyen költségei vannak a kereskedőnek a nélkül, hogy illő kárpótlást kapna érte. A mit azonban igenis meg akarunk említeni, az ama körülmény, mely a kereseti viszonyokban rejlik s amely sem belátást, sem mértékletet nem ismer.

Igaz! A dohány-monopolium üzlet, olyan mint más! A ki többet fizet, megkapja az árut,

a ki kisebb bérért dolgozik, meg kap munkát, ez ellen nem szólhatunk semmit.

Hol van azonban az a kereskedő vagy iparos, kinek lelkiismerete az ellen fel nem támad, hogy egy évtizedeken át nála vásároló vevőnek egyszerre kijelenti, hogy nem ad el neki többé. Minden ok, minden egymásközi differencia nélkül! A kereskedői világban ezt egyszerűen borzasztó eljárásnak mondják. A kereskedő legalább is az okot köteles lenne megmondani, hát miért? Meg kellene mondania, hogy az áru drágább, a provizio igenis nagy volt s ezentul csak ilyen meg ilyen feltételek mellett lesz hajlandó árúit adni. De hát ki hallott a magy. kir. dohány-monopoliumnál valaha ily eljárásról? Mi nem, talán más igen. Láttuk kis idővel ezelőtt sz osztrák elárútatási viszonyokat s alaposan tanulmányoztuk őket. Tapasztaltuk, miszerint az osztrák viszonyok e tekintetben sokkal liberálisabbak a miénkénél. Mig nálunk a czeruza arra való, hogy azzal számoljunk, hány szobát is fogyaszt az árus, hogy a jövedelmét megismerjék, addig ott azon vannak, hogy mennél több bab kerüljön az árus fizekésébe s hogy megérdemelt jutalmát elnyerje.

Erre még vissza fogunk térni, minthogy ennek tárgyalása nemzetgazdaságilag is igen fontos s általános érdeklődésre tarthat számot. Most csak azt kérdezzük, vajjon az ilyen állapotok tartósak lehetnek-e? mi úgy véljük, hogy a ministerium azt hiszi s ebben azon körülmény, hogy a publicum törí magát nagy- és kisárudáért, megerősíti, miszerint az a földöntuli boldogság netovábbja a menyország, míg a földi egy nagy vagy kisárudai engedély bírása. A ministerium ezt komolyan hiszi s ezért az árusok dolga lenne felvilágosítani őket a helyzet vitás voltáról. Minthogy azonban nálunk a politikában kivéve, szabadon ki nem merjük mondani gondolatainkat, a ministerium álláspontját menthetők találjuk, hiszen csak annak teljesítjük a kérését, a ki kérelmez valamit. Néma beszédet nem ért meg senki.

Ha még vannak emberek, a kik minden elégedetlenségük daczára keresztbefont karral várják keleti szokás szerint a fatum bekövetkeztét, hát biz ez az istenben való hit és gondtalanság tekintetében helyes is lehet. Ha azonban oly emberek, a kik egész voljüket, életüket, a saját és családjuk boldogságát, jövőjét egy oly szakmának szentelik, mely legjobb esetben is csak a száraz megélhetést biztosítja valamennyire, akkor igazán szakítani kellene egy oly szisztemával, mely az államnak nem hoz hasznos s ezen szegény embereknek, kik többet dolgoznak, mint bármely foglalkozásbeliek, gondot, szomorúságot s néha nyomort okoz.

Vegyések.

A fővárosi szivar-automaták. Mint azt nekünk illetékes helyről jelentik, az Ausztriában elfogadott és jónak talált automatákból a m. kir. pénzügyminiszterium 2 drb próba automatát rendelt. Ezek legközelebb megérkeznek és a Ferencvárosi dohángyárban minden oldalról meg fogják vizsgálni. Ha aztán az eredmény jó lesz, akkor ki adják a főváros 2 legnagyobb forgalmu trafikjába kipróbálás végett. Miután ezen hirt közreadjuk, szeretnők tudni, hogy vajon ezen automaták behozatala összefügg-e a munkaszünettel. Ha igen, akkor az összes árusok örömmel fogják üdvözölni.

Közgazdaság.

A munkanélküliség kérdése.

— Gelléri Mór felolvasása. —

A székesfőváros tanácsa véleményt kért az Országos Iparegyesülettől a munkanélküliség kérdésének rendezése dolgában. Ez volt a tárgya tehát az egyesület tegnapi egyetemes szakosztályi ülésének, amelyre szépszámu hallgatóság gyűlt össze, tudva azt, hogy az egyesület tevékeny igazgatója Gelléri Mór fog megnyilatkozni a munkanélküliség fontos kérdéséről.

Az ülést lovag Falk Zsigmond nyitotta meg, aki üdvözlő a ritka nagy hallgatóságot, átadta a szót Gellérinek, aki b-vezetésekként szövege a munkanélküliség okairól, ismertette a munkanélküliség ellen való biztosítás lényegét s az egyes már meglevő intézményeket, amelyek ezt a czélt szolgálják.

Az első ilyen pénztár Bernben keletkezett 1892-ben, de azóta nem nagy eredményt mutatott föl. Valamivel sikeresebben működik a st. galleni kötelező biztosító intézet, noha itt is bebizonyult, hogy a tanult, jóra való munkások nem igen lelkesednek az eszméért. A munkáspártok foglalkoznak is a kérdésnek helyesebb alapon való rendezésével. Ismertette azután a bázeli törvényjavlatot, amely kimondja a kötelező munkásbiztosítást a 14 évesnél idősebb gyáripari munkásokra. Szövege a német munkaközvetítő intézetekről, amelyeket a kölni iparegyesület és a többi szaktestület akciója hozott létre, s amelyek olyan kitünően működnek, hogy 1896-ban már a munkát keresők 95 százaléka nyert elhelyezést. Ennek az együtt és akciónak az eredménye a munkanélküliség kölni biztosító intézete is, melynek szervezéséhez teljesen hasonló terveznek most Hamburgban. Szövege a zürichi intézetről, a mely a legújabb ebben a nemben, a bolognai taylorképzőintézetnek, a dísseldorfi nagyobb telepeknek hasonló czélú intézményeiről s a stuttgarti „közösségek alapoló központi intézet”-ről, amely a legszélesebb alapon biztosító intézeti rendszer szerint, az egész országra kiterjedőleg van szervezve.

Ismertette a németországi törekvéseket, a melyek a munkanélküliség támogatására irányulnak, s arra konkludált, hogy a kísérleteknek még nincs határozottan reális formája s a meglevő intézetek közt egy sincs, amelyet megbízható és tartós mintának lehetne elfogadni.

Fejtegette azokat az okokat, amelyek a munkanélküliség ellen való biztosítás ügyének előrehaladását gátolják, érintette Schranz dr. würzburgi tanár javaslatát, amelynek lényege az, hogy a kötelező biztosítás helyére a kötelező takarékoság elvét teszi, amely azonban szintén nem olyan, hogy a kérdés megoldásához lényegesen hozzájárulna. Szövege a németország keresztény utasfogadókról és leányfogadókról, ellátó állomásokról (Naturalverpflegungstionen), a javítóházakról, a Németországban, Angliában, Oroszországban és Svájcban létesített munkásgyarmatokról — a nevezetesebbeket egyenként ismertette, a párisi munkásszállodáról, továbbá azokról az intézményekről amelyek a munkanélkül maradtaknak egyenes segélyezésével foglalkoznak — így az inségmunka nyújtásáról — és végre rátért a társadalmi baj ellen való küzdelemnek legrégibb és legtermészetesebbnek látszó módjára, a munkaközvetítésre.

Ismertette a francia, német és svájci munkaközvetítő intézeteket és azokat a törekvéseket, amelyek ennek a kérdésnek kielégítő megoldására különböző irányokban megindultak.

Végül pedig utalt arra, hogy jól meg kell fontolnunk a kérdést, mielőtt annak bármely részletét itthon gyakorlatilag rendezni akarjuk.

Az kétségtelen — úgymond — hogy pusztán utánzatokkal nálunk a kérdést megoldani nem fogjuk. A mi speciális viszonyainkhoz és a székes főváros sajátosságaihoz alkalmazott intézkedéseket kell tennünk, amelyekre nézve még csak kettőt látunk tisztán, és pedig azt, hogy először a munkaközvetítést nálunk is szervezni kell és pedig lehetőleg országosan; másodszor, hogy a munkanélkül szűkalkódó erőket, főleg télen át értékesíteni kell akár községi munkánál, akár más alkalmas módon.

A nagy figyelemmel és tetszéssel hallgatott előadást Gelléri azzal fejezte be, hogy az ipar-egyesület végrehajtó bizottsága idevágó javaslatát meg fogja tenni. A hallgatóság zajosan megjelente az előadót, akinek végül lovag Falk elnök szives szavakban mondott köszönetet.

— Talált pénzverőgép. Aradi tudósítónk írja: Érdekes leltre bukkant a napokban az arad-lippai vonatok egyik kalauza. A koczikat vizsgálta, amikor egyszerre egy kis tarka kendőbe göngyölt, gömbölyű tárgyat talált, amit azonnal bevitt az állomásfőnökhöz. Az állomásfőnökök a megvizsgált csomagban egy alma nagyságu, hamis korona gyártására szolgáló pénzverő gépet talált. A rögtön megindított vizsgálat folyamán a gyaru egy oláh parasztra irányult, a kinél a kalauz többször látta a csomagot. A rendőrség erőlyesen nyomozza a pénzverőgép tulajdonosát.

— Uj tarifa. Az osztrák-magyar vasuti kötelekben 1897. január 1-től érvényes II. rész 3-ik díjszabási füzetbe 1898. május 1-jén a III-ik pótlék lép életbe, a következő tartalommal: I. A díjszabás módosítása. III. Uj magyar állomások felvétele. IV. Szigetkamará állomás forgalmának kibővítése. V. Bécs Donau-Quaibahn-hof állomás felvétele. VI. A kilométermutató és a szállítási póthatáridő-táblázat módosítása és kiegészítése. VII. Állomási névváltozások. Ez a pótlék annak idején a részes vasutaknál lesz megszerezhető.

A kereskedelmi és iparkamara újjalakítása ügyében ma délelőtt ülés volt az uj városüzán, Lung György tanácsos elnöklése mellett; előadó Antal Gyula tanácsjegyző volt. Elhatározták, hogy a választás május hó 7-én lesz, reggel 8 óratól este 6 — s esetleg 8 óráig a Vigadó helyiségeiben. Két szavazatszedő küldöttség fog működni, külön a kereskedelmi s külön az iparos tagokra. Választási elnök s egyszersmind az iparos tagokra vonatkozó szavazatszedő küldöttség elnöke: Légrady Károly orsz képviselő lesz; a kereskedelmi tagokra vonatkozó szavazatszedő küldöttség elnöke: Ehrlich G. Gusztáv. Mind a két küldöttségnél három rendes és három pótag lesz, valamint összesen husz bizalmi férfi. Javasolja az értekelet, hogy — mivel a választók névjegyzéke hiányos, — tegyen fölterjesztést a közgyűlés a kereskedelemügyi miniszterhez aziránt, hogy engedje meg a választói jogok gyakorlását a a névjegyzékben foglaltakon kívül azoknak is, akik a küldöttségek előtt a személyazonosságukat igazolják, vagy pedig azt, hogy önálló iparosok vagy kereskedők adókönyvvel tudják bizonyítani.

Kitüntetett pénzügyigazgató. A király Kedves István pénzügyi tanácsos és segesvári pénzügyigazgatónak, hű és buzgó szolgálata elismerésül, a Ferencz József-rend lovageresztjét adományozta.

Szerkesztői üzenetek.

H. H. urnak V.-ben. Ez nem függ mindig az ajánlattól. A minister néha olyan ajánlozókat fogad el, a kik nagyobb %-ot ajánlanak.

A. P. Zs.-ben. Értjük a „dolgát, miután uraságod is azon urak közé tartozik, a kik otthon szobájukban öntik ki egész haragjukat, miért nem lép fel erőlyesen?

U. ur T. F.-ben. Levélben válaszolunk.

Azon vidéki nagyárus uraknak kik előfizetési összegeiket rendszeren pontatlanul fizetik, kérjük ez uton, hogy ne szaporítottassák portó költségeinket sikertelen figyelmeztető levelekre.

22226

IV—98.

Ajánlati hirdetmény.

A budapest székesfővárosi magy. kir. pénzügyigazgatóság a Budapest pesti oldalon megüresedő dohány- és szivar különlegességi áruda kezelésének biztosítása végett írásbeli ajánlatok útján verseny tárgyalást tart.

Az ajánlatok 1898. április hó 20-ik napjának déli 12 óráig a pénzügyigazgatóság főszekénél (IX. ker. Vámpalota I. emelet 19. ajtó) nyújtandók be.

A dohány-áruda 1897. évi forgalma volt:

1. Különlegességi dohánygyártmányok-ban 1,317,076 frt 90 kr.

2. A kis tőzsdeben 75,350 frt 73 kr.

3. Bélyeg- és váltó úrlapokban 40,552 frt.

Ajánlat tárgyat a különlegességi dohánygyártmányok értéke után kivánt s százaléokban kifejezett előkezelési jutalek képezi.

Bánatpénz 3000 frt részletesebb feltételek a fő- és székvárosi pénzügyigazgatóság IV. ügyosztályában tudhatók meg.

Budapest, 1898. évi márcz. hó 17-én.

11476

IV—98.

Ajánlati hirdetmény.

Az aradi m. kir. pénzügyigazgatóság részéről ezennel közhírré tetetik, hogy az üresedésbe jött aradi dohány főáruda kezelésének betöltésére czéljából alulírott m. kir. pénzügyigazgatóságnál 1898. évi április hó 13-án délelőtt 10 órakor írásbeli versenytárgyalást fog tartatni.

Az ajánlatok tárgyat a dohányforgalom utáni tőzsdij fogja képezni.

A jogosítvány annak adatik, ki erre alkalmasnak találhatik és aki amellel a legkisebb tőzsdijt követeli.

Az eddigi dohány főárús a dohány-annyagnak nagyban eladása után 2¼ azaz kettő egész és egy negyedrészt százaléki tőzsdijt élvezett.

A dohány-főáruda, melylyel kisárusítási és valódi havanna szivar árulási jog, valamint bélyeg és váltó úrlap árulási, továbbá 3, azaz három százaléki tőzsdij mellett a kisjenői és 1½, azaz egy és fél százaléki tőzsdij mellett a pankotai dohány nagyárús ellátási kötelezettsége is egybe van kötve 1897. evben 625,116 frt összeforgalmat ért el, melyből saját kisárudaja forgalmára 27,105 forint a hozzáutal 442 kisárusra 431,536 frt a kisjenői dohányárusra 67,922 frt, a pankotai dohányárusra 98,553 forint esik.

Az 50 kros bélyeggel ellátott, sajátkezüleg aláírt és lepecsételt írásbeli zárt ajánlatokban, melyek folyó évi április hó 13-án délelőtt 10 óráig az aradi m. kir. pénzügyigazgatóság főnökehez közvetlenül vagy posta útján küldendők be a követelésbe vett kezelési díj (‰) százaléka számmal és betűkkel tisztán kifejezendő s hozzá a magyar állampolgárságot, nagykorúságot igazoló, hatóságilag kiállított erkölcsi és vagyoni bizonyítvány is csatolandó.

Aradon, 1898. márczius 19.

M. kir. pénzügyigazgatóság.

„DOHÁNYÁRUSOK KÖZLÖNYE“

(ORGAN DER TABAK GROSS- UND KLEINVERSCHLEISSER UNCARNS).

INHALT. Die Sonntagsruhe der Trafikanten. — Die Unsicherheit des Erwerbes. — Vermischtes. — Briefkasten der Redaktion. — Annonce

Die Sonntagsruhe der Trafikanten.

Nicht nur von Seite der dabei am meisten interessirten Tabakverschleisser, sondern auch von Seite des Publikums gehen uns fortwährend Zuschriften zu, welche sich sammt und sonders mit der nothwendigen Einführung der Sonntagsruhe befassen und unsere Bestrebungen aufmunternd unterstützen. In erster Reihe ist es aber die Presse, diejenige sowohl der Hauptstadt, wie auch der Provinz, welche unsere Ansichten theilt, indem sie unisono für die Sonntagsruhe der Trafikanten eintritt. Es ist dies insofern bemerkenswerth, weil sich in den Organen, welche die öffentliche Meinung vertritt, auch nicht eine Stimme dagegen erhebt, was umso höher anzuschlagen ist, als auch die Presse vor allem die Bequemlichkeit des Publikums ins Auge zu fassen hat. Was nun diese anbelangt, lenkt ein Theil der Presse die Aufmerksamkeit des Ministeriums auf den Zigarren-Automaten, der auch in Oesterreich, bezw. Wien eingeführt wird und können wir nicht umhin, hier davon Notiz zu nehmen, was die Presse hierüber schreibt.

Das „Budapester Tagblatt“ sagt in seiner Nummer vom 26. März 1898 Folgendes:

(Trafikautomaten.) In Wien werden demnächst Trafikautomaten allgemein eingeführt werden. Die Lizenz zur Errichtung solcher Automaten ist auf die gegenwärtigen Trafikinhaber beschränkt, welche die Automaten innerhalb des ihnen zugewiesenen Rayons in beliebiger Zahl errichten können. Da die Automaten nur für 10 und 20 Heller eingerichtet sind, muss in den Kartons die restliche Scheidemünze beige packt sein. Wie verlautet, ist auch in Budapest eine Bewegung im Zuge, welche darauf abzielt, das Tabakärar zu dieser Neueinführung zu veranlassen, welche sicherlich recht bald populär werden würde. Wie viele Leute, deren Beruf ihnen das Nachtwachen auferlegt, mussten bisher häufig auf den gewohnten Genuss verzichten, weil sie hiezu ein Gast- oder Kaffeehaus aufsuchen mussten und wie gross ist die Zahl der Arbeiter, welche zur Zeit an die Arbeit gehen, da die Trafiken noch nicht geöffnet sind. Auch die vielersehnte Sonntagsruhe der Trafikanten wäre dergestalt ohne jede Schwierigkeit durchführbar.

Der letzterwähnte Umstand ist es nun, der für uns in erster Reihe in Betracht kommt, wenn wir uns der Meinung des „Budapester Tagblatt“ vollständig anschliessen. In der That ist dieses Auskunftsmittel ein solches, dass nunmehr jedes Bedenken und wäre es welches immer, schwinden muss, die Sonntagsruhe bei uns einzuführen. Ganz abgesehen davon, dass der Zigarren-Automat dafür sorgt, dass die Bequemlichkeit des Rauchers

nicht nur nicht leidet, sondern dass ihn auch ein weiterer Spielraum eingeräumt wird, wäre damit auch die Frage erledigt, wonach es immerhin ein Theil der Trafikanten gibt, welche ein Sinken ihres Konsums befürchten. Die Automaten, welche in Wien eingeführt werden, enthalten Waaren im Betrage von fl. 70, und zwar jene Sorten, die am stärksten abgehen. Ausserdem steht es dem Trafikanten auch frei, sich einen Automaten anzuschaffen, der Waaren in jeder beliebigen Menge enthalten kann. Hat nun ein Verschleisser die Aussicht mehr abzusetzen, so kann er entweder einen grösseren Automaten anschaffen, oder den Automaten zweimal während des Sonntags füllen. Wir erblicken somit nirgend einen Nachtheil, wir sehen nicht das Geringste, was einen Schaden in irgend einer Weise hervorbringen könnte und so glauben wir auch, dass der Bitte der Kleintrafikanten, welche diese an Sr. Excellenz dem Finanzminister zu richten sich anschickt, auch willfahrt werden wird.

Was nun dieses an den Finanzminister zu richtende Gesuch anbelangt, so wird darüber die demnächst einzuberufende Versammlung entscheiden. Wir sind fast überzeugt, dass die Verschleisser sammt und sonders ein warmes Interesse dieser Angelegenheit schon von vorneherein entgegenbringen und dass die Nothwendigkeit daher entfällt die Wichtigkeit dessen zu betonen, wonach sämtliche Trafikanten an dieser Versammlung theilnehmen sollen. Da, wie man sieht, selbst den Wünschen derjenigen Rechnung getragen wird, welche bisher Gegner der Sonntagsruhe waren, so kann es nur der Sache selbst nützen, wenn sich die Ansichten hierüber klären, was nur dann geschehen kann, wenn eine ansehnliche Menge dieser Versammlung anwohnt. Um Unterschriften, welche diese Petition unterzeichnen, ist es uns nicht zu thun, da wir bereits in diesen Blättern 400 Unterschriften veröffentlichten, welche die Sonntagsruhe wünschen, ausserdem unterzeichnen diese Petition, falls es nothwendig wäre, viele Tausende von Verschleissern. Also nicht darum handelt es sich, es handelt sich vielmehr um ein einmüthiges Vorgehen zu beobachten, um ein für das Gedeihen des Trafikwesens erspriessliches, Jedem befriedigendes Resultat zu fördern. Wir werden bestrebt sein, sobald dies thunlich ist, über die weiteren Schritte Bericht zu erstatten.

Die Unsicherheit des Erwerbes.

Vermeinen die Grosstrafikanten des Landes, wie auch die in Betracht kommenden Kleintrafikanten, dass der Erwerb, dem sie Zeit, Mühe, Fleiss und Geldmittel zum Opfer bringen, auch unter allen Umständen ein Erwerb genannt zu werden verdient, dann täuschen sich alle, die diesem optimistischen Glauben anhängen. Wir heissen nur das einen Erwerb, was nicht für die Minute, nicht für die Stunde,

nicht für den Tag berechnet ist, wir heissen das einen Erwerb, wo Derjenige, der seinem Beruf redlich erfüllt und obliegt, auch rubig denselben tagsüber ausüben und während der Nacht, wo die Ruhe in ihre Rechte tritt, dieselbe nicht durch Sorgen aufgeschreckt wird, mit der allerpeiniglichsten aller Fragen: Von was werde ich morgen leben? Was werde ich nunmehr beginnen? Steht mir das Wohlwollen und die Huld meines Brothebers noch zur Seite? Wünscht nicht Brotheid mich zu verdrängen? Hat mich Jemand gesehen, dass ich statt des trockenen Brotes, dasselbe mit Butter beschmiere und steckt nicht dieser Umstand Hundert Andere an, sich mit dem trockenen Brote zu begnügen, dass sie entbehren? Jawohl, es ist ein trauriges Los, zwischen Himmel und Erde zu schweben, weder in den einen gelangen zu können, noch in die kühlende Erde gesenkt zu werden, was endlich das Endlos jedes Sterblichen hienieden ist.

Doch wozu sollen wir uns in phantastische Betrachtungen ergehen, denen gleichwohl die Wirklichkeit nicht abzusprechen ist? Wozu sollen wir Klagelieder anstimmen über Zustände, die in einem freigewordenen, freien, alle Bürger des Landes gleichschützenden Lande existiren, und die, wie es scheint, nur Ausnahmen kennt, für gerade jenes hochwichtige, dem Lande grosse Einnahmen zuführenden Gebiete, welches 42.000 Staatsbürgern des Landes zu seinen Dienern zählt, ohne dass man auch dafür Neigung zeigen würde, diese Diener entsprechend zu entlohnen.

Wir wollen durchaus nicht das berechtigte Verlangen um Verbesserung der Arbeitslöhne hier zur Sprache bringen, die doch heutzutage für den allerletzten der Proletarier immer mehr an Bedeutung und an Erlangung gewinnt. Wir wollen durchaus nicht uns mit der Frage befassen, was wohl ein Mensch für eine 14—16-stündige Arbeitslast täglich zu verdienen beanspruchen darf. Auch wollen wir nicht die kolossalen Umwälzungen erwähnen, die sich in Bezug der Spesenlast bei jedem, ein selbstständiges Geschäft führenden Kaufmann in den letzten Jahren vollzogen hat, ohne, wie hier, die Entgeltung eine Steigerung erfahren hätte. Allein, dass was wir erwähnen müssen, ist die Unsicherheit in den Erwerbsverhältnissen, die keine Raison, keine Coullance und keine Mässigung kennt.

Wohl wahr! Das Tabaksmonopol ist ein Geschäft, ein Geschäft, wie jedes andere! Wer mehr bezahlt, erhält die Waare, wer um geringeren Lohn arbeitet, erhält die Arbeit, dagegen lässt sich ja nichts einwenden. Aber wir fragen, wo der Kaufmann, wo der Industrielle zu finden ist, dessen Gewissen nicht niedergebeugt werden würde von dem Gedanken, dass er eine Kunde, die Jahrzehnte lang bei ihm kauft, mit einmal erklärt, er verkaufe ihr nichts mehr. Ohne Grund, ohne irgendwie eine Differenz mit der Kunde gehabt zu haben! Im kaufmännischen Leben würde man dies einfach für ungeheuerlich finden. Zumindest müsste der Fabrikant oder Engrossist doch die Gründe angeben, die ihn hiezu bewegen. Er müsste den Kunden erklären, dass die Waare theurer, die Provision zu gross sei und dass er fortan nur unter die-

sen und jenen Bedingungen verkaufe. Wer hat aber schon ein solches Vorgehen bei dem ungarischen Tabak-Monopol jemals gesehen? Wir nicht, möglich ein anderer, dem irgend ein guter Stern gelehrt hat.

Wir hatten Gelegenheit die Verschleissverhältnisse, beziehungsweise das Vorgehen der Behörde gegenüber den Verschleissern kürzlich in Oesterreich gründlich zu studieren und zu beobachten. Wir haben bei dieser Gelegenheit auch diesem wunden Punkte unser Interesse zugewendet und dabei gefunden, dass die liberalen Anschauungen in Oesterreich in Bezug der Sicherheit des Erwerbes im Tabakverschleisse grundverschieden von den unseren abweichen. Während bei uns Feder und Beistift nur zu dem Zwecke über das Papier gleitet, um die Bohnen zu zählen, die jeweilig in dem Topfe eines Gross- oder Kleintrafikanten gekauft werden, damit man dessen Einkommen bemesse, ist man drüben bestrebt, je mehr Bohnen herbeizuschaffen, damit die ehrliche Arbeit auch ihren verdienten Lohn finde. Wir werden auf dieses Kapitel übrigens noch zurückkommen, zumal ein Eingehen in dieses Thema nicht nur das Interesse des Verschleissers, sondern ein solch eminent volkswirtschaftliches ist, dass eine Erörterung dieser Frage und dessen Konsequenzen nur vom wohlthätigsten Einflusse für die allgemeinen Interessen des Landes und seiner Bewohner begleitet sein kann. Für jetzt wollen wir uns blos damit begnügen, den Gross- und Kleintrafikanten des Landes die Frage nahelegen, ob solche Zustände an Haltbarkeit hoffen lassen. Wir, wie wir die Sache auffassen, glauben kaum. Das kön. ung. Finanzministerium scheint nur durch den Umstand, wonach die Jagd um Gross- und Kleintrafikanten von Seite des Publikums gemacht wird, zu dem Glauben verleitet zu werden, dass die Seligkeit nach dem Tode allerdings der Himmel, dass aber die irdische Glückseligkeit nur darin besteht, wenn Jemand eine Gross- oder Kleintrafiklizenz besitzt. Dem k. u. Finanzministerium diesen Glauben zu nehmen, wäre ein eitles Beginnen und daher hängt es lediglich von den Verschleissern selber ab, ihn eine andere und zwar die richtige Meinung beizubringen. Da es bisher aber in unserem Vaterlande noch niemals vorgekommen ist, dass man

mit Ausnahme der Politik, seine Meinung frei zu äussern wagt, so halten wir den Standpunkt, den das kön. ung. Finanzministerium in Bezug des Vorgebrachten einnimmt, für entschuldigbar. Man kann naturgemäss nur demjenigen eine Bitte gewähren, der sie vorbringt.

Eine stumme Sprache, wenn sie sich auch durch Geberden äussert, kann nicht verstanden werden. Wenn es Menschen gibt, die trotz ihrer Unzufriedenheit mit ihrer Lage, trotz des Damoklesschwertes, welches stündlich und täglich über ihrem Haupte hängt, ihres Erwerbes verlustig zu werden, noch immer mit verschränkten Armen dasitzen und gleich dem Orientalen ihr Schicksal in die Hände Allahs legen, so mag ja dies vom Standpunkte der Sorglosigkeit und des Vertrauens zu Gott seine Richtigkeit haben. Wenn es aber gesund, vernünftig und praktisch denkende Geschäftsleute gibt, die da ihren Fleiss, ihre Arbeit, ihre Gegenwart und Zukunft einsetzen, um zumindest das Leben und im besten Falle nicht mehr als dieses zu fristen, dann sehen wir nicht ein, warum man nicht längst ein System zu Falle gebracht hat, das dem Staatsschatze keinerlei Nutzen, wohl aber vielfaches Elend, Kummer und Leid über eine Unzahl von Menschen hervorgebracht hat, die durch des Tages Mühen und Durchwachen der Nächte sich so nützlich zu machen verstehen, wie kein einziger unter allen Berufsarten.

Vermischtes.

Zigarren-Automaten in der Hauptstadt. Wie uns von kompetenter Seite aus mitgeteilt wird, hat das kön. ung. Finanzministerium von jenen Zigarren-Automaten, welche auch die österreichische Regierung nach tadellosem Befunde einzuführen beschlossen hat, zwei Stück Muster-Automaten bestellt. Dieselbe gelangen zunächst in die Franzstädter Tabakfabrik, um dort nach jeder möglichen Richtung hin geprüft zu werden. Ist das Resultat, wie zu erwarten steht, ein günstiges, dann dürften die Automaten an zwei der bedeutendsten Verschleissstellen der Hauptstadt abgegeben werden, um auch die praktische Seite derselben in Bezug seiner Leistungsfähigkeit kennen zu lernen. Indem wir diese Thatsache vorläufig registriren, wäre es uns angenehm zu vernehmen, ob die Bestellung

dieser Automaten mit der einzuführenden Sonntagsruhe zusammenhängt. Sollte dies der Fall sein, dann werden diese Automaten von sämtlichen Verschleissern freudigen Herzens begrüsst werden.*

Briefkasten der Redaktion.

Herrn H. H. in V. Das hängt nicht immer von dem Anbot ab. In manchen Fällen ertheilt das Finanzministerium auch die Lizenz an solchen Bewerber, welche einen höheren Prozentsatz fordern. Massgebend ist und muss stets das Vertrauenswürdigkeit des Einreichers bleiben.

Herrn A. P. in Zs. Wir können es verstehen, wenn solche Fälle vorkommen, zumal Sie ebenfalls zu jenen Herrschaften gehören, die nur zu Hause ihrem Ärger Luft machen. Warum treten Sie denn nicht unerschrocken auf?

Herrn U. in T. T. Wir antworten Ihnen demnächst brieflich.

An die p. t. Herren Grosstrafikanten der Provinz, welche die Abonnementsgebühr stets unpünktlich einsenden, richten wir die Bitte, unsere Porto-Auslagen nicht durch unnütze Mahnungen zu vermehren.

Herrn J. P. in Budapest. Es freut uns, dass Sie unserer Meinung sind in Betreff des Zigarrenpapierhandels und sind wir vollständig davon überzeugt, dass nur die Indolenz der meisten Trafikanten an diesem Ausbeutungssysteme die Schuld trägt. Es gibt in der Hauptstadt eine Menge Gross- und Kleinverschleiss, welche die Fabrikanten und deren Vertreter dazu zwingen könnten, jede erdenkliche Konzession zu machen. Diese Herrschaften haben es aber Gott sei Dank nicht nothwendig, weil sie selber genügend daran verdienen. Was kümmert sie also der Kleine, der Unbedeutende? Hier heisst es endlich Ordnung schaffen; wir für unseren Theil bieten gerne unsere Mithilfe hiezu an. Leider besitzen wir im Inlande noch immer keine Fabriken, die etwas leisten könnten, wäre dies der Fall, dann hätten wir schon längst eine sehr energische Aktion gegen dieses Treiben hervorgerufen.

* Wir haben inzwischen an allercompetentester Stelle hierüber Erkundigung eingezo-gen und in Erfahrung gebracht, dass die Bestellung der Muster-Automaten auch in Wirklichkeit mit der Sonntagsruhe der Trafikanten zusammenhängt. Demnach wäre diess ein, für die Bewilligung der Sonntagsruhe sehr günstiges Symptom und werden wir nicht ermangeln zur Zeit darüber Bericht zu erstatten. Für Heute können wir vorläufig nur das Eine sagen, dass man im k. u. Finanzministerium nicht abgeneigt ist, in irgend einer Weise den Wünschen der Trafikanten Rechnung zu tragen. Näheres hierüber folgt in Nächster Nummer.

Hilfsredakteur: Ferdinand Heltai.

➔ Nagy- és kistőzsdék figyelmébe! ➔

POJATZI FL. ÉS TÁRSA

cs. kir. szabadalmazott gyufanemű gyárai **Deutsch-Landsbergben** (Graz mellett)

ajánlják legjobb minőségűeknek elismert gyufa-gyártmányaikat, és pedig úgy **kénes-**, mint különösen **szalon-gyufá** jokat.

E gyufa-gyártmányok Magyarországon nagy kedveltségnek és rendkívüli keresletnek örvendenek, főleg a

Millennium-gyufa,
Magyar korona-svédgyufa,
Magyar honvédszobor-gyufa,
Krokodil-gyufa és
Magyar Imperial-gyufa elegáns kerek dobozokba csomagolva, melyek kiváló magyar

államférfiak arczképeivel díszítvék.

Rips-gyufa dobozokban és csomagokban kapható.

Kérjük szíves rendeléseiket közvetlenül **Deutsch-Landsbergben** intézni. A legolcsóbb ártételeket tartalmazó árjegyzékünkkel szívesen szolgálunk. — **Budapest és közvetlen környéke részére VII., Rombach-utca 8. szám alatt van raktárunk.**

Pojatzi Fl. és Társa

cs. kir. szabadalmazott gyufanemű gyárai

DEUTSCH-LANDSBERGBEN Graz mellett.